

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/45/2021
Identifikačné číslo spisu: 1516201910
Dátum vydania rozhodnutia: 25.04.2022
Meno a priezvisko: Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:1516201910.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a členiek senátu Mgr. Renáty Gavalcovej a JUDr. Věry Petříkovej, v spore žalobkyne D. G., bývajúcej v R., zastúpenej Advokátskou kanceláriou LawService, s. r. o., so sídlom vo Zvolene, Stráž 3/223, proti žalovanej N. G., bývajúcej v U., zastúpenej Advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Hviezdoslavovo nám. 25, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 10C/107/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 11. júna 2020 sp. zn. 9Co/73/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie zamietá.

Žalovanej priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ a „okresný súd“) rozsudkom z 10. októbra 2018 č. k. 10C/107/2016-204 žalobu v celom rozsahu zamietol a žalovanej priznal proti žalobkyni náhradu trov konania v plnom rozsahu. Žalobkyňa sa po pripustení zmeny žaloby domáhala určenia, že bola podielovou spoluvlastníčkou pozemkov registra „C“ v kat. úz. N., obec U., okres U., parc. č. 520/542 - ostatné plochy o výmere 461 m² v podiele 1/8-ina, parc. č. 520/540 - ostatné plochy o výmere 282 m² v podiele 1/8-ina, parc. č. 520/541 - ostatné plochy o výmere 822 m² v podiele 1/8-ina a parc. č. 520/539 - ostatné plochy o výmere 723 m² v podiele 1/8-ina ku dňu ich vyvlastnenia na základe Rozhodnutia o vyvlastnení zo dňa 18. augusta 2016 Okresného úradu Nitra, odbor výstavby a bytovej politiky č. OÚ-NR-OVBP2-2016/031897-32 v spojení s Rozhodnutím Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, odbor štátnej stavebnej správy zo dňa 10. októbra 2016 č. 24731/2016/B624-SV/63515/Ho, a že je podielovou spoluvlastníčkou pozemku registra „E“ parc. č. 540/1 o výmere 57 m² v podiele 1/8-ina. V odôvodnení sa súd prvej inštancie zaoberal v prvom rade tým, či v zmysle ustanovenia § 137 písm. c/ CSP má žalobkyňa naliehavý právny záujem na požadovanom určení. V prípade parciel registra „C“ parc. č. 520/539, 520/540, 520/541 a 520/542 je nesporné, že do úschovy na súde bola na základe rozhodnutia správneho orgánu zložená časť náhrady za vyvlastnenie týchto pozemkov podľa § 6 ods. 6 zák. č. 282/2015 Z. z. Táto náhrada bola súdom

prijatá, a preto žalobkyňa nemôže žalovať o plnenie. Pretože náhrada doposiaľ nebola vyplatená a určenie jej príjemcu je závislé od výsledku tohto súdneho konania, má žalobkyňa naliehavý právny záujem na určení, že bola ku dňu vyvlastnenia týchto pozemkov ich podielovou spoluvlastníčkou. V prípade pozemku parcely registra „E“ parc. č. 540/1 je naliehavý právny záujem daný podľa § 34 ods. 2 zák. č. 162/1995 Z. z., pretože žalovaná je zapísaná ako spoluvlastníčka spornej nehnuteľnosti, pričom vlastnícke právo žalobkyne spochybňuje, a teda žalobkyňa sa iným spôsobom nemôže domôcť svojich práv. Výkonaným dokazovaním bolo v konaní preukázané, že rozhodnutie správneho orgánu o povolení vkladu vlastníckeho práva v prospech žalobkyne na základe spornej kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalobkyňou a žalovanou 09. júla 2015 bolo po vyhovení protestu prokurátora právoplatne zrušené. Toto rozhodnutie bolo preskúmané v odvolacom konaní, jeho zákonnosť bola preskúmaná v konaní na správnom súde a aktuálne je predmetom konania na kasačnom súde. Predmetom tejto kúpnej zmluvy boli parcely v súčasnosti evidované ako parcely registra „C“ parcelné číslo 520/539, 520/540, 520/541 a 520/542 a parcela registra „E“ parcelné číslo 540/1. Je všeobecne známe, a ani to v konaní nebolo sporné, že v čase uzavretia zmluvy už štátu vzniklo predkupné právo k pozemkom parcelné číslo 520/539, 520/540, 520/541 a 520/542, a to priamo zo zákona dňom schválenia návrhu na vydanie osvedčenia o významnej investícii vládou 08. júla 2015. Zmluvná voľnosť žalovanej ako spoluvlastníčky týchto pozemkov, ku ktorým sa viazalo predkupné právo štátu podľa § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. sa však priamo zo zákona obmedzila, a žalovaná bola preto povinná ponúknuť svoje spoluvlastnícke podiely na týchto pozemkoch prednostne štátu, a nie žalobkyňi. Pretože zákonné predkupné právo štátu bolo účastníkmi kúpnej zmluvy z 09. júla 2015 obídené, je uvedená kúpna zmluva absolútne neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Z uvedeného vyplývalo, že žalobkyňa na základe tejto zmluvy nikdy nemohla nadobudnúť spoluvlastnícke právo k predmetným pozemkom, a tak nemohla byť ich spoluvlastníčkou ani ku dňu vyvlastnenia týchto pozemkov. Pretože k parcele registra „E“ parcelné číslo 541/1 nevzniklo štátu predkupné právo, súd doplnil dokazovanie o navrhnutý výsluch žalovanej. Pretože z výsluchu žalovanej, ktorá je fyzickou osobou, nepodnikateľom, mal súd za preukázané, že zástupca žalobkyne s ňou uzavrel 09. júla 2015 kúpnu zmluvu tak, že zneužil jej neskúsenosť, rozumovú vyspelosť, dôverčivosť a ľahkomyselnosť, pričom žalobkyňa si dala na základe tejto zmluvy poskytnúť plnenie, ktorého majetková hodnota je vzhľadom na vzájomné plnenie v hrubom nepomere, bola táto kúpna zmluva ako celok neplatná aj podľa § 39a Občianskeho zákonníka a aj podľa § 39 Občianskeho zákonníka, pretože svojím obsahom a účelom sa prieči dobrým mravom. Žalobkyňa v konaní tieto skutočnosti namietala, ale svoje tvrdenia nijakým spôsobom nepreukázala. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie žalobu v celom rozsahu zamietol a ďalšími námietkami strán sporu sa z dôvodu hospodárnosti nezaoberal a nevykonával ani dokazovanie navrhnuté na ich preukázanie. Na úspech žalobkyne v spore nemohol mať z uvedeného dôvodu vplyv ani výsledok prebiehajúcich správnych konaní, resp. súdnych konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov, ktoré neboli doposiaľ skončené.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj ako „odvolací súd“ a „krajský súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 11. júna 2020 sp. zn. 9Co/73/2019 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a určil, že žalovaná má nárok proti žalobkyňi na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Odvolací súd konštatoval, že sa s názorom súdu prvej inštancie o danosti a existencii naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v zmysle § 137 písm. c/ CSP nestotožnil. Naliehavý právny záujem na danom určení nemôže byť v danom prípade daný, pretože by nedošlo k zmene vlastníka, ktorý je v súčasnej dobe zapísaný na liste vlastníctva a žalobkyňa sa napokon tohto určenia ani nedomáhala, pretože žiadala po zmene petitu určiť vlastnícke právo iba ku dňu vyvlastnenia. Z obsahu žaloby a všetkých jej vyjadrení vyplýva, že žalobu podala z dôvodu vyplatenia náhrady za vyvlastnený pozemok. Vychádzajúc z uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že naliehavý právny záujem na požadovanom určení nie je daný, pretože petit žaloby, jej skutkové tvrdenia a právne posúdenie, sa neviaže na odstránenie konkrétnej spornosti žalobkyňou uplatňovaného práva (rozhodnutie NS SR 5 Cdo 548/2015 z 28. septembra 2016 publikovaným pod R 22/2017). Vychádzajúc z tvrdení žalobkyne bolo nesporné, že táto v skutočnosti nesledovala určiť vlastníctvo k nehnuteľnostiam, ale ide jej len o vyplatenie náhrady za vyvlastnené pozemky. Zo skutkového stavu bolo nesporné, že žalobkyňa sa domáha určenia vlastníckeho práva, hoci toto právo nesporne svedčí spoločnosti Jaguar Land Rover Slovakia, s. r. o., avšak v skutočnosti sleduje vyplatenie náhrady za vyvlastnené nehnuteľnosti. Potom však žaloba o

určenie vlastníckeho práva nemôže plniť svoju preventívnu funkciu, čomu korešponduje požiadavka existencie naliehavého právneho záujmu. V čase vyvlastnenia nebolo vedené vlastníctvo žalobkyne v katastri nehnuteľností na základe právoplatného rozhodnutia správneho (katastrálneho) orgánu, a preto sa žalobkyňa nemohla ku dňu vyvlastnenia považovať za vlastníka nehnuteľnosti, ktorej by bol pozemok vyvlastnený. Z uvedených dôvodov odvolací súd sa nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie o existencii naliehavého záujmu žalobkyne na požadovanom určení a skonštatoval, že naliehavý právny záujem žalobkyne na určení vlastníckeho práva do minulosti (ku dňu vyvlastnenia) nie je daný, keď určovacou žalobou môžu byť určené len existencia práva, prípadne právneho vzťahu existujúceho ku dňu vyhlásenia rozhodnutia, obsahom žaloby nemôže byť určenie práva za dobu minulú (rozsudok NS SR 8 Cdo 156/2018 z 20. marca 2019, 2 Cdo 32/98, 2 Cdo 131/06). Pokiaľ súd prvej inštancie zamietol žalobu aj ohľadne určenia vlastníckeho práva žalobkyne k parc. reg. „E“ parc. č. 541/1, považuje odvolací súd závery súdu za správne. Prihliadnuc na okolnosti a účel uzatvárania celej kúpnej zmluvy z 09. júla 2015, je zrejmé, že bola zneužitá neskúsenosť a dôverčivosť žalovanej a i s ohľadom na hrubý nepomer poskytnutého plnenia ako kúpnej ceny a skutočnej hodnoty nehnuteľností, že kúpna zmluva je neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka, pretože sa prieči dobrým mravom. Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým zamietol žalobu a zároveň potvrdil rozsudok aj vo výroku o trovách konania, keď súd prvej inštancie správne vychádzal z úspechu strán v spore. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 a § 262 CSP tak, že žalovanej, úspešnej v odvolacom konaní, priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Výslovil, že o trovách konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením vypracovaným súdnym úradníkom.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (posudzujúc podanie v zmysle § 124 ods. 1 CSP, nesprávne žalobkyňou označený ako § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, pozn. dovolacieho súdu). Dovolateľka uviedla, že nesprávny procesný postup súdu spočíva jednak v nedostatku riadneho odôvodnenia rozhodnutia vyrovnávajúceho sa so všetkými relevantnými argumentmi, a jednak v dôsledku nesprávneho právneho záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu. Zmluva, ktorou dochádza k prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, je platná po podpísaní účastníkmi, pričom účinnosť zmluvy nastáva súčasne so vznikom platnej zmluvy. Od daného okamihu sú účastníci viazaní prejavom vôle. Účastníkmi zhodné prejavy vôle, smerujúce k uzatvoreniu zmluvy, sú právnymi úkonmi zakladajúcimi v zmysle § 2 ods. 1 Občianskeho zákonníka medzi účastníkmi občianskoprávny vzťah, z ktorého účastníkom vyplývajú určité vzájomné práva a povinnosti. Účinnosť zmluvy nastáva súčasne so vznikom platnej zmluvy. Rozhodnutie správy katastra o povolení vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nie je rozhodnutím, s ktorým by zákon spájal vznik účinnosti zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnej veci (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, spisová značka 2 Cdo 184/2005 publikované v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 5/2007). Nič na tom nemení ani skutočnosť, že vklad má konštitutívne účinky podľa § 28 Katastrálneho zákona, nakoľko správny orgán koná v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Otázkou kolízie právnych skutočností sa zaoberal vo svojich rozhodnutiach aj Najvyšší súd Slovenskej republiky. Najvyšší súd Slovenskej republiky riešil otázku, či smrť predávajúceho ako účastníka kúpnej zmluvy sama osebe je dôvodom pre zamietnutie návrhu na vklad, pokiaľ k úmrtiu tohto účastníka prišlo v priebehu konania o povolení vkladu. Najvyšší súd Slovenskej republiky skonštatoval, že predmetné nie je dôvodom pre zamietnutie návrhu na vklad, a aj po smrti jedného z účastníkov trvá viazanosť prejavmi ich vôle (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sžr 15/2012). Súd v bode 17. síce konštatoval, že platnosť a účinnosť zmluvy sa posudzujú nezávisle od ďalších vecnoprávných následkov, ktoré nastanú až následne, a to vkladom do katastra na základe právoplatného rozhodnutia orgánu o povolení vkladu, ale nevysvetlil, prečo teda neskúmal, či nastali obligačnéprávné následky, ktoré nastupujú, ak zmluva splňa všetky zákonom stanovené náležitosti a neexistuje žiadny dôvod neplatnosti. Odvolací súd sa odklonil od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, keď v rozhodnutí v podstate stotožnil vecnoprávne a obligačnéprávné účinky kúpnej zmluvy. To, že nedošlo k povoleniu vkladu znamená, že nenastali vecnoprávne účinky (vlastnícke právo nebolo zapísané do katastra). Uvedené skutočnosti však nebránia súdu skúmať, či nastali obligačnéprávné účinky zmluvy (t. j. či bola zmluva platná). Žalobkyňa má za to, že neexistoval žiaden hmotnoprávny dôvod neplatnosti zmluvy.

Dovolaiteľka navrhla, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a priznal jej náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu a súčasne v zmysle § 444 ods. 2 CSP navrhla odloženie právoplatnosti dovolaním napadnutého rozsudku.

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že odvolací súd sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia adekvátne vysporiadal s otázkou naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení a s ohľadom na preukázaný skutkový stav vyvodil záver o jeho nedostatku odlišne od súdu prvej inštancie, pričom poukázala na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 10/2008 a 1 Cdo 13/2010. Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 472/2014 nemá nič spoločné s prejednávanej sporom, keďže predmetom daného konania bolo nepripustenie zmeny žaloby, k čomu v tomto konaní došlo, a preto závery nálezu nie je možné aplikovať. Ďalej poukázala na právny názor najvyššieho súdu, ktorý sa v obdobných veciach opakovane právne vyjadruje tak, že v dôsledku vzniku predkupného práva štátu je zmluvná voľnosť vlastníka pozemku obmedzená priamo zo zákona, a teda vlastníci dotknutých pozemkov sú povinní v prípade zamýšľaného predaja prednostne ponúknuť tieto pozemky na kúpu štátu. Podľa názoru najvyššieho súdu v prípade, že zákonné predkupné právo k predmetu zmluvy vzniklo až po jej uzavretí, nenastala absolútna neplatnosť tejto zmluvy, pretože podmienky platnosti sa skúmajú vždy ku dňu uzavretia zmluvy, a v takom prípade v čase uzavretia zmluvy neexistovala právna úprava brániaca realizácii predmetu zmluvy. Táto situácia nastala dodatočne, po uzavretí zmluvy, ale v čase pred rozhodnutím o vklade. Najvyšší súd uvedenú situáciu hodnotí ako dodatočnú právnu nemožnosť plnenia, ktorá objektívne nastala pred rozhodnutím o vklade. Zákonné predkupné právo na základe § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. spôsobuje s účinkom nepravej retroaktivity dodatočnú právnu nemožnosť plnenia zmluvy o prevode nehnuteľnosti, na ktorú skutočnosť správny orgán rozhodujúci o návrhu na vklad je podľa § 31 ods. 1 zák. č. 162/1995 Z. z. povinný prihliadať. Taktiež poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu č. R 54/2018, publikovanom v Zbierke stanovísk NS a súdov SR 6/2018. Žalovaná na záver navrhla, aby najvyšší súd dovolanie zamietol, a zároveň si uplatnila náhradu trov dovolacieho konania.

5. Podľa § 444 ods. 2 CSP ak nejde o rozhodnutie, ktoré ukladá povinnosť plniť, dovolací súd môže na návrh odložiť jeho právoplatnosť, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa; ustanovenie § 230 tým nie je dotknuté.

6. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 2 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie nie je dôvodné.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom

spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namietala nesprávny procesný postup odvolacieho súdu jednak z dôvodu nedostatku riadneho odôvodnenia rozhodnutia vyrovnávajúceho sa so všetkými relevantnými argumentmi, a jednak v dôsledku nesprávneho právneho záveru o nedostatku jej naliehavého právneho záujmu na podanej žalobe, čím došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

13. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porovnaj I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či sp. zn. 4 Cdo 3/2019, 8 Cdo 152/2018, bod 26., 5 Cdo 57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

14. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

14.1. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia podrobne popísal obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlil, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdil, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, zároveň citoval ustanovenia, ktoré aplikoval, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Myšlienkový postup súdu je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Dovolací súd neakceptoval opodstatnenosť dôvodov, ktoré žalobkyňa uvádzala v dovolaní o zmätočnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, trpiaceho nedostatkom riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia.

14.2. Z odôvodnenia odvolacieho súdu je zrejmé, z akých skutkových zistení a právnych úvah vychádzal, keď dospel k záveru o nedôvodnosti uplatneného nároku žalobkyne (po pripustení zmeny žaloby) na určenie, že bola podielovou spoluvlastníčkou pozemkov registra „C“ v kat. úz. N., obec U., okres U., parc. č. 520/542 - ostatné plochy o výmere 461 m² v podiele 1/8-ina, parc. č. 520/540 - ostatné plochy o výmere 282 m² v podiele 1/8-ina, parc. č. 520/541 - ostatné plochy o výmere 822 m² v podiele 1/8-ina a parc. č. 520/539 - ostatné plochy o výmere 723 m² v podiele 1/8-ina ku dňu ich vyvlastnenia. Odvolací súd nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobkyne na žiadanom určení vlastníckeho práva do minulosti odôvodnil tým, že účelom požadovaného určenia nie je zmena osoby zapísanej ako vlastníč v katastri nehnuteľností, ale vyplatenie náhrady za vyvlastnený pozemok, pričom (ale) žaloba o plnenie má prednosť pred žalobou o určenie, a preto sa ani nejedná o prípad prípustnosti určovacej žaloby ako prostriedku ochrany už porušeného práva, nakoľko žalobkyňa žalobou nesleduje zosúladenie zhody zápisu vo verejnom registri so skutočným právnym stavom - zápis jeho vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností, ale ide jej len o vyplatenie náhrady za vyvlastnenie pozemku. Nejde o žalobu riešiacu aktuálnu otázku a žalobkyňa nemôže mať naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pretože vzhľadom na vznik predkupného práva štátu pred uzatvorením zmluvy (predkupné právo

štátu bolo následne uplatnené), žalobkyňa nikdy nebola a ani nemohla byť zapísaná ako vlastníka predmetnej nehnuteľnosti, t. j. nenadobudla a ani nemôže nadobudnúť vlastnícke právo. Pokiaľ súd prvej inštancie zamietol žalobu aj ohľadne určenia vlastníckeho práva žalobkyne k parc. reg. „E“ parc. č. 541/1, považuje odvolací súd závery súdu za správne. Prihliadnuc na okolnosti a účel uzatvárania celej kúpnej zmluvy z 09. júla 2015, je zrejmé, že bola zneužitá neskúsenosť a dôverčivosť žalovanej a i s ohľadom na hrubý nepomer poskytnutého plnenia ako kúpnej ceny a skutočnej hodnoty nehnuteľnosti, že kúpna zmluva je neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka, pretože sa prieči dobrým mravom. So zreteľom na uvedené možno konštatovať, že odvolací súd pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenul vziať do úvahy žiadnu z namietaných skutočností, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, a je zrejmé, ako a z akých dôvodov meritorne (rozsudkom) vo veci samej rozhodol. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu spĺňa požiadavky zákonného ustanovenia § 393 CSP týkajúceho sa náležitostí odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

14.3. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

14.4. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že žalobkyňa sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje, a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľka so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

15. Dovolateľka vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP ďalej namietala, že v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia odvolacieho súdu o nedostatku naliehavého právneho záujmu bolo porušené jej právo na spravodlivý proces.

16. Dovolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Ani od 1. júla 2016 nie je žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia vecí (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť niektorej strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Nesprávne právne posúdenie vecí nezakladá vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP (viď aj R 24/2017). Skutočnosť, že dovolateľ má odlišný právny názor než konajúce súdy, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ním tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

17. Dovolací súd na uvedenom základe dospel k záveru, že žalobkyňa neopodstatnene namieta nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jej procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Dovolací súd preto dovolanie žalobkyne podľa § 448 CSP ako nedôvodné zamietol.

18. Pokiaľ dovolateľka zastávala názor o prípustnosti ňou podaného dovolania aj podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, najvyšší súd uvádza, že z pohľadu posudzovania prípustnosti dovolania je jednotiacim prvkom pre všetky dovolania podávané z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci to, že musí ísť o otázku právnú (questio iuris) a zároveň otázku pre rozhodnutie odvolacieho súdu rozhodujúcu. Z už uvedeného vyplýva, že spôsobilým predmetom dovolacieho prieskumu nie sú a prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie veci nezakladajú ako otázky skutkové (questio facti), tak ani také právne otázky, od ktorých rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo (otázky len akademického rázu).

19. Nesprávne právne posúdenie veci v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP vidí žalobkyňa pri riešení otázky „vecnoprávne a záväzkovoprávne účinky kúpnej zmluvy“, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (od rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 184/2005, sp. zn. 1 Sžr 15/2012). Dovolateľka ďalej namietala, že rozhodnutie správy katastra o povolení vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nie je rozhodnutím, s ktorým by zákon spájal vznik účinnosti zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnej veci (rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 184/2005 publikované v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 5/2007). Najvyšší súd riešil otázku, či smrť predávajúceho ako účastníka kúpnej zmluvy sama osebe je dôvodom pre zamietnutie návrhu na vklad, pokiaľ k úmrtiu tohto účastníka prišlo v priebehu konania o povolení vkladu. Najvyšší súd skonštatoval, že predmetné nie je dôvodom pre zamietnutie návrhu na vklad, a aj po smrti jedného z účastníkov trvá viazanosť prejavmi ich vôle (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sžr 15/2012). Odvolací súd sa podľa názoru dovolateľky odklonil od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, keď vo svojom rozhodnutí v podstate stotožnil vecnoprávne a obligačnéprávné účinky kúpnej zmluvy. To, že nedošlo k povoleniu vkladu (kvôli predkupnému právu štátu) znamená, že nenastali vecnoprávne účinky (vlastnícke právo nebolo zapísané do katastra). Uvedené skutočnosti však nebránia súdu skúmať, či nastali obligačnéprávné účinky zmluvy, t. j. či bola zmluva platná. Podľa žalobkyne neexistoval žiaden hmotnoprávny dôvod neplatnosti zmluvy.

20. Právnou otázkou, ktorá je podľa žalobkyne pre rozhodnutie odvolacieho súdu rozhodujúcou, je v danom prípade otázka „vecnoprávných a záväzkovoprávných účinkov kúpnej zmluvy“.

21. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnú normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

22. Vzhľadom na formuláciu vymedzenej právnej otázky žalobkyňou dospel odvolací súd k záveru, že táto nekorešponduje s právnou otázkou, od vyriešenia ktorej záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. V posudzovanom prípade odvolací súd svoje rozhodnutie vo vzťahu k parcelám reg. „C“ založil na vyriešení právnej otázky o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení na strane žalobkyne a vo vzťahu k parcelám registra „E“ na vyriešení právnej otázky týkajúcej sa absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy pre rozpor s dobrými mravmi, ktoré riešenia (posúdenia) možno považovať za postačujúce dôvody, na základe ktorých dospel k záveru o zamietnutí žaloby v celom rozsahu.

23. V dovolaní žalobkyňou namietané právne posúdenie týkajúce sa vyriešenia ňou vymedzenej právnej otázky, by mohlo mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP iba vtedy, ak by výsledok riešenia tejto otázky (posúdenia a vyhodnotenia) predstavoval jediný a výlučný dôvod, pre ktorý bolo v spore rozhodnuté v jej neprospech, čo nie je daný prípad.

24. So zreteľom na uvedené dospel odvolací súd k záveru, že v dovolaní absentuje také vymedzenie

právnej otázky, od vyriešenia ktorej reálne záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu; v dôsledku čoho prípustnosť jej dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nevyplýva.

25. Na základe uvedeného najvyšší súd uzatvára, že vzhľadom k tomu, že dovolateľka nevymedzuje právnu otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, teda dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom podľa § 432 CSP, dovolanie odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

26. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie v časti namietajúcej vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP je síce prípustné, ale nie je dôvodné a v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nie je prípustné. Vzhľadom na uvedené dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

27. Žalovaná bola v dovolacom konaní úspešná, preto jej dovolací súd na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobkyni v plnom rozsahu.

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.